

Angående remiss av Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar

Remissinstans: Sveriges Herpetologiska Riksförening (nedan SHR).

SHR vill ge följande remissvar:

Det ska inledningsvis noteras att det är så gott som ingen person med föreningsanknytning till herptilhobbyn som fått vara med i att ta fram remissförslaget. Detta anser SHR vara ett misstag, eftersom just herptilhobbyn är en stor hobby i Sverige, där t.ex. SHR har en mycket stor kunskap både hur hobbyn ser ut, hur handeln fungerar, och vart problemen finns. Hade en person från SHR fått vara med att ta fram denna remiss hade vissa av de förslagen som är direkt kontraproduktiva till artskyddet kunna undvikas. Vi från SHR önskar att få vara med mer i liknande arbete i framtiden. Vi har extremt mycket kunskap.

Ovan slutsats stärks i det som remissförfattaren själv skriver (s. 74): *Det finns också brister i kunskapsförsörjning och vägledning till svenska myndigheter i arbetet mot artskyddsbrottslighet. Tillsynsmyndigheter och nationella myndigheter har svårt att upprätthålla kompetensen hos personal, särskilt vid byte av handläggare. Det finns stort behov att tillhandahålla samlad kunskap, löpande utbildningar och fortbildning för alla berörda myndigheter. Därför föreslår vi att uppdrag ska ges till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket och Skogsstyrelsen om ansvar för kunskapsförsörjning.* Eftersom SHR till stor del består av experter, som yrkesmässigt återfinns på flera av Sveriges myndigheter och forskningsenheter, eller bara vanliga privatpersoner men mycket stor autodidakt kunskap, så skulle SHR kunna bistå både med utbildning, samt kunna vara en instans där andra myndigheter kan vända sig för att få svar i enskilda frågor.

Ett förslag som SHR anser vara helt onödigt och inte kommer gynna artskydd på något sätt är förslaget om *Nytt brott: otillåten handel med nationellt fridlyst art*. Eftersom förslaget på inget sätt innebär att det blir svårare (eller mer olagligt) att fånga in djur (som redan är olagligt, vilket SHR stöder till fullo), så blir förslaget istället ett slag i luften, och ytterligare något som försvårar för hobbyister som redan sköter sig. Som nämns på sidan 792-793; *Sådana exemplar (nationellt fridlysta arter som framgår av bilaga 2 till artskyddsförordningen. Egen anmärkning) kan i och för sig vara hämtade från naturen i något annat land där huggorm förekommer och där insamling är laglig. Det kan också tänkas att det förekommer avel på djuren och att det förekommer handel, både inom Sverige och internationellt.* Det är intressant att notera att remissförfattaren endast skriver *“Det kan också tänkas ...”*, samt: *vara hämtade från naturen i något annat land där huggorm*

förekommer och där insamling är laglig. Med det senare avses alltså ett vildfångat djur och är därmed (på goda grunder) olagligt i Sverige. Men i det första exemplet skriver remissförfattaren att “*Det kan också tänkas ...*”, ungefär som att det skulle vara ovanligt och otroligt att så skulle ske. Tvärtom så är det exempel remissförfattaren tar upp mycket vanligt. Det handlar alltså om djur som är nationellt fridlysta arter som framgår av bilaga 2 till artskyddsförordningen, men där det förekommer (idag fullt laglig) avel på djur sen lång tid tillbaka. Dvs fångenskapsuppfödda djur med dokumentation. Detta är mycket vanligare än vad remissförfattaren tycks veta. Det ska poängteras att denna avel är inte konstigare än vilken djuravel som helst. Förvisso är djuren i det vilda fridlysta, men djuren vi talar om här är fångenskapsuppfödda i flera generationer och påverkar inte på något sätt de fridlysta populationer som finns. Tvärtom kan det faktum att dessa djur finns avlade i fångenskap gynna de vilda populationerna då viljan att ta in dem från det vilda helt eliminerats. Det finns ju fångenskapsuppfödda individer att tillgå för den som vill.

Att plötsligt kriminalisera handeln med de sen länge avlade fångenskapsuppfödda individerna skulle helt ta bort incitamentet/omöjliggöra att föda upp dem. Däremot finns en risk att viljan att äga arter av dessa individer inte försvinner (det kan man tycka är tråkigt, men ett faktum i de få delar av hobbyn som redan nu inte har en vilja att följa aktuell lagstiftning). Om ingen laglig avel och handel med dessa djur finns så kommer trycket på vilda populationer att öka. Vilket i sin tur är helt kontraproduktivt till artskyddet. I detta fall är det mycket bättre att låta seriöst folk i hobbyn fortsätta få föda upp dessa djur. Förslag som går ut på att försvåra uppfödning av fångenskapsuppfödda djur ses av SHR som generellt dåligt, eftersom de i alla avseenden bidrar till dåligt artskydd på vilda populationer.

Av ovan skäl anser SHR att förslaget om nytt brott: **Otillåten handel med nationellt fridlyst art** tas bort.

Angående utredningens förslag: En ny bestämmelse införs om förbud mot att sälja djur från djurparker till privatpersoner. Länsstyrelsen ska kunna medge dispens för sådan försäljning i vissa fall.

När det gäller legala vägar för djurarter att ta sig in till hobbyn så är ett (om än ganska ovanligt) sätt att djur kommer från djurparker. Det kan handla om arter som förökar sig mycket enkelt och därmed genererar ett överskott av djur som i värsta fall får avlivas. I andra fall kan det handla om djur, som genom att de kommer ut på hobbymarknaden, gör så att den kommersiella handeln minskar eftersom det finns andra vägar att få tag på djuren. Trycket på vilda populationer minskar ju ifall det finns lagliga och fångenskapsuppfödda individer att tillgå från djurparker. Behovet av att ta in (fångenskapsuppfödda) djur från utlandet minskar dessutom. I båda dessa fall så gynnas artskyddet, och ett förbud för djurparker att sälja djur, levande eller döda, till privatpersoner, skulle vara kontraproduktivt till detsamma. Det finns inget skäl att införa ett sådant förbud.

Utredningens argument för att införa en sådan bestämmelse ter sig mycket märkliga.

Bla nämns smittskydd, och att sådan handel skulle kunna bära med sig smitta både från och till djurparken. Här måste man nog ha större tillit till Sveriges djurparker. Givetvis har djurparker biologiska barriärer nog för att hantera smittskyddet, oavsett varifrån djuren än kommer. Detta argument är orelevant, och om något en förolämpning mot Sveriges djurparker och dess personal.

Det nämns också att det skulle bli ett djurskyddsproblem eftersom privatpersoner inte får hålla apor eller rovdjur. Även detta är ett märkligt argument eftersom det, vilket remissförfattaren själv skriver, redan är olagligt för privatpersoner att hålla apor och rovdjur. En eventuell handel mellan djurparker och privatpersoner kan alltså oavsett vilket inte omfatta dessa djur. Det är redan reglerat och ytterligare reglering kommer inte ändra något alls. Alltså är argumentet ovidkommande.

Samma sak gäller även argumentet med CITES-reglerna. Även detta är redan reglerat på annat vis än att vi behöver mer regleringar. Långt ifrån alla djur som skulle kunna komma bli aktuella för handel mellan djurpark/privatperson är A-listade. Och är de A-listade så kan man söka tillstånd hos berörd myndighet för att få förflytta dem. Detta gäller oavsett om det är privatperson eller djurpark. Alltså är argumentet ovidkommande.

Det sista argumentet blir än mer märkligt. Det verkar nästan som att det antyds att svenska djurparker skulle underhålla en efterfrågan på tigerskinn från avlivade djurparksdjur? Det är svårt att begripa vad som avses med detta argument? Skulle det faktum att djurparker får handla med privatpersoner driva på en efterfrågan på tigerskinn, eller skinn från andra djur? Även här känns det som en förolämpning mot Sveriges djurparker och dess personal.

Inte så sällan så sitter privatpersoner på en mycket stor kunskap som överstiger personalen på djurparker. Detta är ofta fallet när det gäller ovanliga och okända djur som inte drar till sig så mycket uppmärksamhet som för allmänheten mer kända djurarter. Här är ett samarbete mellan privatpersoner och djurparker något som bör uppmuntras, inte försvåras. Även detta för att tillgodose gott artskydd. Att försvåra detta samarbete gynnar inte på något sätt artskyddet eller bevarandearbetet på djurparker.

Med detta i åtanke är det SHR:s åsikt att utredningens förslag: *En ny bestämmelse införs om förbud mot att sälja djur från djurparker till privatpersoner. Länsstyrelsen ska kunna medge dispens för sådan försäljning i vissa fall*, tas bort.

Angående utredningens förslag: *I 29 kap. miljöbalken ska det införas en bestämmelse om att förverkande får beslutas i fråga om föremål som på grund av sin särskilda beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan befaras komma till brottslig användning.*

Detta förslag, som det verkar, syftar till att CITES-listade arter ska kunna förverkas även utan att de finns i samband med brott. Detta för att undvika att exemplaren saluförs eller säljs eller på annat kommer ut på marknaden, och därmed att framtida brott begås. Detta skulle innebära att ägaren eller rättighetshavaren förlorar sin rätt till egendomen. Detta om det *kan befaras komma till brottslig användning*. SHR förstår att detta endast blir ett tydliggörande, och kanske inte får några konsekvenser i verkligheten. Men andemeningen i förslaget är ändå besvärande. Att inneha ett (t.ex.) A-listat djur är fullt lagligt idag. Detta förekommer bl.a. hos privatpersoner som har landsköldpaddor (som kan bli mycket gamla) vilka införskaffades innan 1997, men idag inte får aktuella intyg utfärdat av aktuell myndighet. Detta kan också förekomma hos personer som har djur som har mycket lågt ekonomiskt värde, där kostnaden av att söka intyg överstiger det ekonomiska värdet hos djuret. Det finns också grupper av djur där man av ovan nämnda skäl skänker A-listade djur till andra intresserade eftersom det ekonomiska värdet är så lågt.

Det finns en rad olika omständigheter som ska uppfyllas för att förverkande ska komma att bli aktuellt. Här kan SHR se goda intentioner, men av skäl som remissförfattarna tidigt lyfter i remissen så ser SHR stora risker. För att kunna bedöma om omständigheterna för förverkande är uppfyllda krävs en hel del kunskap om dessa arter (herptiler). Bla:

- exemplarets ekonomiska värde på den legala marknaden respektive den illegala marknaden,
- liksom hur vanligt förekommande arten är i internationell handel (CITES handelsdatabasen) eller EU-handel.
- Hur vanligt är det att arten hålls som sällskapsdjur utan att ägaren är samlare?

Vidare nämns i remissen:

- Har arten exporterats legalt till eller importerats av Sverige eller annat EU-land?
- Hur vanligt förekommande är arten i naturen?
- Hur lätt är det att avla respektive odla arten?
- Har exemplaret samlarvärde, till exempel på grund av att det är en speciell färgvariant eller form?
- När upptäcktes arten/underarten/varieteteten?
- När blev arten CITES-listad?
- Handlar det om exemplar tagna från naturen, odlade eller avlade i fångenskap eller på plantage?
- Finns det en märkbar risk eller vilja till kommersialisering? Gör sammanhanget det troligt att så är fallet (stort antal av exemplar uppenbart ämnat för försäljning, omfattande avel m.m.)?

Tyvärr måste SHR konstatera att kunskapen angående ovan saker är mycket låg hos landets kontrollmyndigheter. SHR känner till flera fall där myndigheter har visat stor okunskap om de djur de ska kontrollera. Saker som kan nämnas (men inte begränsas till) är:

- Förväxling mellan lokalitet samt infångat från naturen (där med det tidigare avses den plats i världen där de första djuren, ibland så långt bak som 20 generationer, infångades, och det senare innebär ett vildfångat djur)
- Innehav av djur har bedömts som tillståndspliktig verksamhet eftersom innehavaren sålt djur och/eller haft en "stor" mängd djur (vilket senare upphävts efter påpekande från djurhållaren att sådana verksamhet inte nödvändigtvis är tillståndspliktig).
- Det finns exempel på kontrollrapporter från tillsynsmyndigheter där kontrollanten skriver att han inte vet vilka arter hen kontrollerar (gällande herptiler) (SIC). Hur ska hen då kunna avgöra något om ovan omständigheter? De vet ju inte ens vad de tittar på?
- Att ansvarig expertmyndighet på (upprepad) förfrågan (via mail och telefonsamtal) inte kan svara på vilken skyddsklass en herptil ligger i. Hur ska myndigheterna då kunna avgöra något av ovan saker? Det blir helt omöjligt.

Detta är också i linje med det remissförfattarna skriver inledningsvis: *Det finns också brister i kunskapsförsörjning och vägledning till svenska myndigheter i arbetet mot artskyddsbrottslighet.* Med detta i åtanke ser SHR en risk med att myndigheter inte kan avgöra ifall de omständigheter som ska uppfyllas faktiskt gör det. Tvärtom, ser SHR en risk att seriösa hållare av djurarter kan misstänkliggöras, och i värsta fall bli av med sina djur, ifall förslaget blir verklighet.

När det gäller landsköldpaddor, ofta av släktet Testudo, men även andra sköldpaddor förekommer, så vore det mer gynnsamt för artskyddet om man istället för att skramla med hot om förverkande, istället verkade för att få in dessa individer i uppfödning (något som inte är möjligt utan de rätta intygen utfärdade av myndigheter). Att gynna inhemsk uppfödning är av princip alltid bra för artskyddet, då motsatsen innebär en högre grad av kommersiell handel samt i värsta fall insamlandet av vilda individer.

När det gäller arter av lågt ekonomiskt värde, och/eller där arter skänks mellan hobbyister så är det viktigt att detta får fortgå. Alternativet är att dessa arter skulle upphöra att avlas i fångenskap, och trycket på vilda populationer därmed skulle öka. Något som är helt kontraproduktivt till artskyddet. Inhemsk uppfödning bör gynnas, inte försvåras.

Det ska poängteras att det redan idag är förbjudet att utföra kommersiella aktiviteter med djur på förordning 338/97 utan relevanta intyg, något som SHR givetvis står bakom fullt ut. Detta förslag påverkar på intet sätt det.

Avslutningsvis så skriver remissförfattaren att: *Om förslaget inte genomförs kvarstår dagens situation, då 36 kap. 3 § 1 brottsbalken ändå kan tillämpas. Förslaget är därför endast tydliggörande och bedöms få små konsekvenser.* Eftersom symbolvärdet är stort, och att möjligheterna till förverkande ändå tycks kvarstå även om förslaget tas bort, så är det SHRs åsikt att förslaget tas bort.

Angående Utredningens förslag: *Artskyddsförordningens regler i 26 §, om krav på tillstånd för handel som sker i förvärvssyfte, ska ändras så att tillståndskravet omfattar handel som sker i större omfattning eller i förvärvssyfte. Begreppet yrkesmässigt tas bort, eftersom yrkesmässig verksamhet förutsätts ske i förvärvssyfte. Yrkesmässig verksamhet bedöms därmed omfattas av begreppet i förvärvssyfte.*

Det ska först noteras att de förslag som fanns i REMISS Ärendenr: NV-05976-19 från 2020-02-28 verkar (?) ha tagits bort i denna utredning. Det välkomnar SHR eftersom flera delar av den remissen grovt försämrade artskyddet på väldigt många fronter. SHR vill dock nämna några saker om detta förslag

I texten så kan man lätt få intrycket att författarna anser att denna handel helst ska bedrivas av djuraffärer allena. SHR vill vara tydliga med att det finns inget självändamål med det. Oftast så är de riktiga "experterna" på många herptiler just "hobbyister", och inte verksamma eller anställda på en djuraffär. I stället har det detta som en hobby, och med åren blivit väldigt duktiga inom en viss djurgrupp. I detta intresse ingår att föröka djur, dels för att man vill "lyckas" med sin djurhållning, men också för att förökning blir en naturlig del av att hålla djuren på ett fullgott vis med djurens bästa i främsta rummet. Förökning är också en viktig del för att sprida hobbyn vidare till kommande generationer eftersom vildfångat är förbjudet i Sverige (Vilket SHR stöder). I djuraffärer säljs ofta en blandning av olika djurarter. Det är allt från kaniner, gnagare, fiskar, fåglar och då också, inte helt ofta, herptiler. Detta gör att personal i djuraffärer är duktiga på de djur som är vanliga i djuraffärer. Dvs gnagare, kaniner och fisk. Och i den fall det tas in herptiler så finns ofta inte den expertkunskap som skulle kunna önskas. Undantag finns i specialiserade butiker som finns på en handfull orter i Sverige. I hobbyn är det oftast tvärtom. Där finns oftare expertkunskaper om dessa djur. Med detta sagt vill SHR påpeka att det i djurskyddssynpunkt är gynnsamt att privatpersoner bedriver avel av dessa djur. Djuren får rätt skötsel och tas väl om hand om. Och med avel, så uppstår ofta ett behov av handel, för att avyttra de djur man avlat, samt för att sprida djuren vidare för att minska behovet av djur från utlandet.

Därför motsätter SHR det som remissförfattarna skriver (s. 1293); *Handeln är till stora delar okontrollerad, vilket dels medför en rad risker, bland annat för artskyddsbrottslighet, ekonomisk brottslighet och för att djur utsätts för lidande.* SHR vill påtala att det kan vara precis tvärtom. Handel med djur uppfödda av privata uppfödare i Sverige gynnar artskydd (genom att minska behovet att ta in djur från utlandet) samt djurskydd (genom att djur föds upp av kunniga uppfödare i Sverige). När det gäller ekonomisk brottslighet så kan SHR inte uttala sig om den risken. När det gäller rena hobbyister så är den risken dock försumbar då denna hobby ger ett starkt minus i kassan på regelbunden basis.

Om egen uppfödning försvåras så blir hobbyister i värsta fall hänvisade till en marknad utomlands, och i absolut värsta fall till vildfångade djur. Något som är mycket olyckligt, och kontraproduktivt till artskyddet. Det är bättre att gynna inhemsk uppfödning snarare än

försvåra den. Är det möjligt att köpa svenskfödda djur är det alltid att föredra än att köpa djur, och frakta hem, djur från andra länder.

SHR ser att det görs en ansats att försöka definiera när det kan vara aktuellt med ett tillstånd i citatet (s. 1293-1294): *“Vad gäller hur omfattningen av handel ska bedömas måste det avgöras från fall till fall. En rimlig avvägning kan vara att även handel med enstaka exemplar kan omfattas av krav på tillstånd, om handeln gäller art som inbringar mycket höga belopp för enskilda exemplar vid försäljning. Exempel på sådana arter är vissa stora, sällsynta papegojarter, som kan betinga priser i storleksordningen 50 000– 100 000 kronor per exemplar”*. Det är förståeligt hur remissförfattarna resonerar, men det riskerar ändå att bli problem med gränsdragningar. Det finns mycket riktigt djurarter som kan betinga dessa priser, men en verksamhet kan innefatta mycket få djur och ändå komma upp i de summorna. Som remissförfattarna påpekar kan enstaka djur inbegripa de summorna, ofta sällsynta djur. Dessa djur förekommer ändå som fångenskapsuppfödda, sen flera generationer, med god dokumentation och därmed helt lagligt (ex vissa skinkar från Australien eller olika landsköldpaddor etc). Om handel med enstaka djur skulle bli tillståndspliktig så försvåras avel med dem, vilket är kontraproduktivt till artskydd eftersom minskad inhemsk avel leder till ökad handel utomlands. Speciellt på sällsynta djur i den prisklassen. Vilket är helt emot intentionerna med förslaget. Handeln med så dyra djur tordes dessutom vara mycket begränsad i Sverige (?). De få personer som bedriver denna avel borde därför inte få det svårare.

En ytterligare olycklig formulering som löper stor risk för att leda till fullständigt godtyckliga bedömningar är (s.1294: *Det är också rimligt att handel ska omfattas av tillståndsplikt om den sker i större omfattning än vad som ingår i en hobby*. SHR ställer sig tveksamma till att det går att bedöma vad som ingår i en hobby. Och därför vad som sker i större omfattning än det. Är det antal djur som ska avgöra? Hur stor lokal man har? Vilka djur det handlar om? För att illustrera hur svårt det blir med dessa gränsdragningar så kan man konstatera att vidda A-listade djur (t.ex. salamandrar) kan få avkomma på uppemot 50 djur. Man kan alltså helt plötsligt gå från två till 52 djur. Är det *“större omfattning än vad som ingår i en hobby”*? Än värre är det för folk som håller på med ryggradslösa djur. En rödknäad mexikansk fågelspindel (*Brachypelma* spp) kan få än mer ungar än så. Blir det antalet då *“större omfattning än vad som ingår i en hobby”*? Vissa människor kan ha 300 ormar i sina terrarium och gå back 7000 i månaden på sin hobby, men inte räkna det som en förlust, utan som en investering i välbefinnande. Är det *“större omfattning än vad som ingår i en hobby”*? Det ska tilläggas att dessa personer står under samma kontroll från myndigheter som vilka andra privatpersoner som helst som håller djur. Men bara för att man har 10 terrarier med ödlor så anser SHR inte att man ska anses som tillståndspliktig för handel. Där måste det finnas andra kriterier än antal och *“större omfattning”*.

Bättre är då formuleringen på sidan 1294: *I de fall exemplar köps in enbart för att säljas vidare kan slutsatsen vara att sådan handel sker i förvärvssyfte och inte främst med den egna hobbyn som syfte*. Formuleringen har sina brister, men är ändå klart mycket bättre än de ovan, och mycket bättre än det tidigare remissförslaget från 2020.

Hur bör man formulera sig? Hur ska en verksamhet som är tillståndspliktig definieras? SHR anser att detta är en svår fråga, men att remissförfattarna är på rätt väg när det gäller *“de fall exemplar köps in enbart för att säljas vidare”*. En annan definition skulle kunna vara ...

... verksamhet där det primära syftet är att systematisk köpa och sälja djur i ekonomiskt vinstsyfte, och där exemplar systematiskt och i enda syfte köps in för att säljas vidare, och där det är skäligt att anta att verksamhetens mål primärt inte syftar till att hålla djur för personligt och rekreationellt syfte.

Angående tillstånd för verksamhet som sker i privatpersoners hem så tycker SHR att de förslag remissförfattarna lägger fram är mycket bättre än de som fanns i remissen från 2020 (där var det totalförbud som gällde). Detta är glädjande. I de fall där tillståndspliktig verksamhet behövs anser SHR att alternativet att *“länsstyrelsen i tillståndet föreskriver som villkor att tillståndsinnehavaren har en skyldighet att ge tillsynsmyndigheten tillträde för tillsyn och kontroll av verksamheten”* kan vara en väg att gå. Det andra alternativet: *att verksamheten bedrivs i en i tillståndet särskilt angiven del av bostaden. Denna del ska vara avskild från övriga bostaden och får inte användas för bostadsändamål* blir sämre, eftersom det kan anses vara oproportionerligt att en uppfödning av t.ex. spindlar eller små odlor måste ha en separat del av bostaden.

SHR anser med ovan argumentering att formuleringen att *handel som sker i större omfattning* bör strykas, eftersom det är omöjligt att definiera “större omfattning”. När det gäller vilken verksamhet som ska omfattas av tillståndsplikt önskar SHR få vara med i kommande diskussioner.

Angående förslaget om ett utredningsuppdrag till Jordbruksverket att ta fram plan för införandet av ett register för A- och B-listade CITES-djur.

SHR är försiktigt positiva till att detta utreds. Det finns potential att ett sådant register skulle kunna gynna artskydd och förhindra olaglig handel med djur listade på förordning 338/97, bilaga A och B.

Här är det viktigt att påpeka att för att ett sådant ska kunna fungera på avsett vis, dvs att gynna artskyddet, så måste befintliga djur få en dispens. Med detta menas att de djur som nu finns i Sverige, som har bristfälliga intyg, får dispens på kravet på styrkande av lagliga bakgrund. Detta pga följande skäl:

När det gäller CITES-arter finns det, som också nämns av remissförfattarna (s. 70-71) (här avses arter som finns upptagna i bilaga A eller B till rådets CITES-förordning 338/97) , *många lagliga exemplar, där ägarna inte har någon möjlighet att visa lagligheten.* Anledningen till det är på detta vis nämns inte i remissen, men om SHR tillåts spekulera så har tidigare praxis inneburit att intyg inte alltid varit så detaljerade, och då ofta intyg som följt med djur från djuraffärer. Pga detta så finns det som remissförfattarna nämner, många exemplar som sålts lagligt, men numera anses inte uppfylla kraven på laglig spårbarhet. Om

det vore så att dessa djur inte får vara med i ett eventuellt register, och att de anses vara olagliga att handla med, så uppstår ett stort tomrum efter dessa djur. Eftersom djuren inte går att handla eller avla på, så "finns" de ju inte i hobbyn längre. Detta skulle vara mycket olyckligt, eftersom detta tomrum då skulle fyllas upp med många andra exemplar för att ta dess plats. Helt i onödan eftersom djuren faktiskt redan finns i landet. Och om många djur ska ta det tomrummet så skapas det en marknad för handel, och import av djur, vilket i sin tur kan verka negativt för artskyddet. Då anser SHR att det är långt mycket bättre att de djur som redan finns här tillåts ingå i handel samt avel för att säkerställa den bas av djur som finns här redan, utan att skapa behov av att ta in nya. Exakt hur en sådan dispens ska utformas, och från när den ska gälla, är något SHR gärna diskuterar samt tar fram regler med tillsammans med myndigheterna. Här ser vi att vi har ett gemensamt mål i att främja inhemsk avel framför ökad internationell handel med djur från bilaga B, 338/97.

Det ska tilläggas att denna fråga bör utredas mycket noga, och när remissförfattarna pratar om en fördjupad analys (istället för en översiktlig rapport) så är det SHR:s önskan att få bidra till framtagandet av denna utredning/analys. Det är också SHR:s övertygelse att SHR kan bidra med mycket värdefull information samt kunskap.

Något SHR ser som viktigt, för att vinna brett stöd för ett sådant register, är att det inte är förenat med stora kostnader. I dagens läge kostar det 350 kr, vilket är vad många djur kostar. Med andra ord så anser SHR att den kostnaden riskerar att bli för hög. Vi ser redan nu att vissa A-listade djur knappt avlas, och att aveln som fanns gick ner på vissa arter när de blev A-listade. Detta för att kostnaden av intyg gjorde att djuren blev för dyra att sälja. Detta gynnar inte aveln, och därmed då inte artskyddet. Avel bör uppmuntras, eftersom det minskar trycket på vilda populationer.

Det är dock förenat med många svårigheter att införa ett sådant register som nämns. Dessa frågor bör ses över inom ramen för utredningen, men SHR vill ändå nämna några.

- Svårigheten att märka vissa djur. Chip dödar små djur. Foton blir funktionslösa eftersom många djurarter ändrar färgteckning med ålder och tillväxt.
- Att det kan bli för omständigt att registrera stora kullar. Vissa B-listade djur kan få kullar på upp till 200 små, identiska individer. Hur ska dessa registreras i ett register rent praktiskt?
- Vad händer när djur dör? Ska dessa avregistreras? Hur skall det göras? Hur ska man motivera ägare till en B-listad spindel att avregistrera sitt avlidna djur när det är lika lätt att inte göra det?
- Förhindra fusk. Hur ska ansvarig myndighet kunna säkerställa att ett avlidet djur (tex en spindel eller enfärgad groda som inte kan chipmärkas) inte ersätts med ett annat djur utan intyg?
- Tillgänglighet. Hur ska det användas? Ska man kunna söka i det på en hemsida? GDPR? Hur ska en privatperson som vill köpa en ödla på en djuraffär faktiskt kunna se att djuret är registrerat, och att det är en korrekt registrering på säljaren som hen står framför?

Att det ska, som står i remissen, eventuellt bara gälla vissa djurslag ser SHR som ett dåligt alternativ. Hur ska den urskiljningen göras? Vem ska bestämma det? Och på vilka grunder? Är det hur lätt det är att märka som ska avgöra? Eller hur sällsynta de är inom hobbyn? Eller hur sällsynta de är i naturen? Här ska nämnas att visa B-listade djur (tex *Ambystoma mexicanum*) är mycket sällsynta i naturen, men mycket vanliga i naturen. Även motsatsen

finns. Risken är stor att vissa djurhållare drabbas negativt jämfört med andra. Här finns en tydlig problematik.

Det kan, ska nämnas, finnas andra vägar att gå för att främja spårbarheten gällande A- och B-listade djur. Detta är en diskussion SHR gärna är med och tar i samarbete med myndigheter. Det är viktigt att ett sådant system inte blir för krångligt, för då kommer det inte användas, och hela idén faller. Det finns, som nämnts ovan, stora svårigheter att förverkliga ett sådant här förslag.

SHR är med allt detta sagt, försiktigt positiva till detta utredningsuppdrag, förutsatt att SHR får vara med och påverka, samt att registret utformas på ett sådant vis så det gynnar artskyddet, inte bara i teorin, utan även i praktiken.

Det finns en del förslag som kan sammanfattningsvis handlar om utbildning, kompetensutveckling och informationsutbyte. Bland dessa förslag kan tex nämnas: *Förslag: Ansvar för nationell kunskapsförsörjning om artskydd.*

SHR håller med remissförfattarna när de skriver *det finns stort behov att tillhandahålla samlad kunskap, löpande utbildningar och fortbildning för alla berörda myndigheter.* SHR har sett flera exempel där myndighetsutövande inte blivit så bra när det gäller dessa frågor i kombination med herptiler. Påtagligt ofta beror det på att myndighetspersonen helt enkelt inte vet något om djuren de står framför, eller lagstiftning kring dem. Där för ser SHR ett stort behov av kunskaphöjning gällande herptiler samt artskydd kring dem. I förslaget ovan nämns inget om var denna kunskap ska inhämtas ifrån, men en källa enligt SHR, är SHR själva. Här finns en mycket stor kunskapsbank som kan användas i utbildning av berörda myndigheter. Detta är en tjänst SHR gärna hjälper till med.

Detta är ett generellt erbjudande från SHR även när det gäller andra frågor gällande herptiler, artskydd eller andra frågor.

Sveriges Herpetologiska Riksförening, SHR. Oktober 2021.